

راهبردهای کلی افزایش استناد

هاجر ستوده

عضو هیات علمی بخش علم اطلاعات و دانش شناسی

دانشگاه شیراز

sotudeh@shirazu.ac.ir

کیفیت مقاله، بزرگترین عامل اقبال خوانندگان به آن است. با این حال، موضوعات به لحاظ پتانسیل

استنادی با هم متفاوتند:

- موضوعات تازه و ناب در مقایسه با موضوعات کهنه تر
- موضوعات جالب و همه پسند در برابر موضوعات خاص و با مخاطب محدود
- موضوعات بحث برانگیز و جدلی در مقایسه با موضوعاتی که به پیشبرد دانش کمک می کنند
- نتایج مثبت و تاییدی که به لحاظ آماری معنادار هستند در برابر نتایج منفی

با این حال، عوامل دیگری نیز احتمال افزایش استناد را افزایش می دهند که بیش از آن که به ویژگی

های درونی اثر بازگردد، به ویژگی های بیرونی آن مربوط می شود.

۱- ویژگی های اثر

عنوان

- عنوان با آن که بخشی از مقاله به شمار نمی آید اما از اهمیتی حیاتی برخوردار است.
- یک عنوان گویا، به همراه چکیده ای تمام نما، خوانندگان را از محتوای مقاله آگاه کرده و گاهی نیاز به اصل مقاله را مرتفع می سازد.
- علاوه بر این، عنوان برای افزایش نمایانی مقالات نیز مهم است. بسیاری از موتورهای جستجو در شبکه اینترنت یا پایگاه های اطلاعاتی از طریق عنوان به نمایه سازی منابع می پردازند. بنابراین، انتخاب دقیق عنوان علاوه بر آن که محتوای مقاله شما را به خوبی نمایان خواهد ساخت، گستره دسترس پذیری مقاله شما را افزایش خواهد داد.

عنوان باید به گونه ای انتخاب شود که :

- آینه محتوای مقاله باشد یعنی آن را به طور خلاصه شرح دهد.
- در صورت امکان نتیجه تحقیق را نیز منعکس سازد.
- یک عبارت خبری بهتر از عنوانی است که به صورت سؤالی مطرح می شود.
- با آن که ایجاز در عنوان مهم است با این حال، عناوین طولانی تر و جامع تر، بخت بیشتری برای دریافت استناد دارند.

- یکی از راه‌های مفید برای انتخاب عنوان دقت در کلیدواژه‌هایی است که برای مقاله خود برمی‌گزینید. می‌توانید عنوان را طوری انتخاب کنید که کلیدواژه‌های اصلی مقاله را در بر بگیرد.
- اشاره به نام کشوری خاص در عنوان، دامنه بین‌المللی مقاله را در دید مخاطب کاهش داده و باعث کاهش بخت استناد به آن می‌شود.
- وجود یک سرنام (acronym) احتمال افزایش استناد را در پی دارد
- ساختار عنوان بر بخت دریافت استناد تاثیر دارد. به ویژه مقالاتی که دو بخش اصلی و فرعی دارند که با یک علامت (:) از هم تفکیک می‌شوند.

زبان اثر

- آثار به زبان انگلیسی استناد بیشتری دریافت می کنند
- در آثار غیرانگلیسی، چکیده به زبان انگلیسی در احتمال استناد به مقاله موثر است

درج highlights یا callouts

استفاده از شکلی استاندارد برای نام نویسنده

استفاده از کدهای شناسایی

• طول اثر (تعداد صفحات)

• بالا بودن شمار ارجاعات

• بالا بودن ضریب تاثیر مجله

• بین المللی بودن هیات تحریریه مجله

• اعتبار سازمانی

- نوع مقاله

- مقالات مروری یا فراتحلیلی (meta-analysis) در مقایسه با دیگر انواع مقالات به طور متوسط استناد بیشتری دریافت می دارند و سرمقاله ها استناد کمتری.

- استناد به مجله ای که مقاله در آن منتشر می شود

- استناد به مقالات پراستناد

۲- استفاده از فناوری های روز

- حضور در وب می تواند به افزایش نمایانی پژوهشگر و آثار وی منجر شود.
- بنابراین، ضروری است پژوهشگر الگوهای جدید نشر را در نظر داشته باشد:
- خودانتشاری :

- وب سایتی خاص خود را در وب داشته باشد و آثار و کارنامک (CV) خود را در آن منتشر کند.
- پیش چاپ مقالات خود را در آرشیوهای موضوعی یا سازمانی که در سطح بین المللی در اختیار قرار گرفته اند منتشر سازد.
- بدین ترتیب، هم اندیشه ای را به نام خود ثبت کرده و هم چرخه طولانی انتشار را دور زده است و اندیشه خود را هر چه زودتر با جامعه علمی حوزه خود به اشتراک گذارده است.

• انتشار در مجلات علمی دسترسی آزاد و آرشیوهای پیش چاپ به افزایش استنادهای مرسوم و استنادهای وبی منجر می شود

✓ باید به هنگام انتخاب مجله آزاد برای ارسال مقاله خود به اعتبار و شهرت آن توجه داشته باشید
✓ بسیاری از مجلات آزاد معتبر و تحت پوشش پایگاه های معتبری چون آی اس آی و سکوپوس

هستند

✓ انواع الگوهای آزاد برای انتشار مجلات وجود دارد . اعم از :

➤ مجلات کاملا آزاد

➤ مجلات نیمه آزاد

➤ دسترسی آزاد با تاخیر

➤ دسترسی آزاد به شماره های گذشته

➤ دسترسی آزاد به شماره های جاری

➤ دسترسی آزاد فقط به ازای مقالاتی که نویسنده وجه انتشار آن را پرداخته باشد

• هر مجله ای که وجه انتشار را مطالبه می کند، لزوماً از الگوی دسترسی آزاد پیروی نمی کند و لزوماً هم از اعتبار برخوردار نیست .

• با توجه به اهمیت حضور در وب، حتی به هنگام خودانتشاری وبی، رعایت اصول استاندارد نگارش

علمی ضروری است، حتی اگر پژوهشگر، دغدغه ارسال مقاله برای مجلات و اخذ پذیرش را

نداشته باشد .

همچنین، ضروری است پژوهشگر روش های ارتباطاتی مدرن را مورد استفاده قرار دهد:

- عضویت در گروه های بحث،

- شبکه های اجتماعی علمی، ضمن افزایش نفوذ فرد در جامعه خود، به افزایش نمایانی و در نتیجه

- استنادهای وی منجر می شود.

افزایش نمایانی بر اساس معیارهای مختلفی قابل بررسی است، مانند:

- تعداد استنادها
- تعداد استنادهای وبی
- تعداد بازدیدها
- تعداد بارگذاری ها
- و دیگر شاخصهای فعالیت در شبکه های اجتماعی

۳- روش هاوسبک های تولید علم

تولید علم مشترک

- تولیدات علمی حاصل همکاری یک تیم پژوهشی یا دارای چند نویسنده به طور نسبی استنادهای بیشتری دریافت می کنند
- به ویژه همکاری هایی که در سطح بین المللی صورت می گیرد از تاثیر بالاتری برخوردار است
- همکاری بین چند سازمان یا دانشگاه به افزایش احتمال استناد منجر می شود.
- به ویژه همکاری با پژوهشگرانی از دانشگاه های پرآوازه و معتبر
- شهرت نویسندگان به ویژه نویسنده نخست بر میزان استناد تاثیر می گذارد

پرهیز از روش «انتشار چند پاره» (Salami effect)

- در این روش محقق، با چند پاره کردن یک پژوهش واحد می کوشد شمار تولیدات خود را افزایش دهد
- پژوهشگران معمولاً زمانی به این روش متوسل می شوند که ناچار باشند امتیازات پژوهشی خود را به لحاظ شمار تولیدات افزایش دهند
- با این حال، این روش باعث می شود که استنادهای یک پژوهش در میان چند اثر تقسیم شود و به این ترتیب تاثیر پژوهشگر کاهش یابد. البته این تاثیر بر میانگین استنادی می تواند منفی باشد، اما تاثیر آن بر اچ ایندکس قابل پیش بینی نیست و می تواند تاثیر منفی داشته باشد یا نداشته باشد.
- طول اثر با استناد به آن همبستگی مثبت دارد. با «انتشار چندپاره» طول مقاله کاهش می یابد و احتمال استناد به آن نیز کاهش می یابد.

راهکارهای غیر علمی افزایش استناد

- افزایش خوداستنادی به طور غیر منطقی و کاذب
- استناد غیر منطقی و کاذب به مجله ای که مقاله قرار است در آن منتشر شود
- انتشار اثر در دو یا چند مجله با اندکی تغییر در عنوان یا محتوا
- افزودن بر شمار ارجاعات به طور کاذب به ویژه به منظور پنهان داشتن میزان خوداستنادی غیر منطقی

باسپاس از توجه شما

